



## รายงานการวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในประเทศไทยแม้จะมีการวิจัยเกี่ยวกับการใช้สื่อทัศนวัสดุและอุปกรณ์การสอนเป็นจำนวนมาก ทั้งในโรงเรียนประถมศึกษาและในโรงเรียนมัธยมศึกษา แต่ยังไม่มิจงานวิจัยที่ใช้สื่อการสอนโดยตรง ทั้งนี้เพราะแนวความคิดเรื่องสื่อการสอนยังเป็นของใหม่และมีครูอาจารย์ในสถานศึกษาระดับต่าง ๆ จำนวนน้อย ที่พยายามจะช่วยให้การเรียน การสอนประสบความสำเร็จตรงตามเป้าหมาย โดยการนำเอาอุปกรณ์การสอนเข้ามาช่วย ซึ่งอาจจะเรียกได้ว่าการนำสื่อการสอนเข้ามาใช้ในการเรียนการสอนนั่นเอง

พ.ศ. 2507 สุกนธ์ ศัพท์หงษ์<sup>1</sup> ได้ทำการวิจัยเรื่อง "การสำรวจปัญหาเกี่ยวกับอุปกรณ์การสอนของโรงเรียนราษฎร์" มีความมุ่งหมายเพื่อต้องการทราบปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ในส่วนที่เกี่ยวกับตัวครูและโรงเรียน ในเรื่องอุปกรณ์การสอนและเพื่อทราบข้อคิดเห็นเกี่ยวกับอุปกรณ์การสอน ผลของการวิจัยพอสรุปได้ดังนี้คือ

1. โรงเรียนขาดแคลนอุปกรณ์การสอนที่จำเป็น การให้บริการในด้านอุปกรณ์การสอนแก่ครูผู้สอนยังไม่เพียงพอ
2. สถานที่ไม่อำนวยในการใช้อุปกรณ์การสอน เช่น ไม่มีห้องฉายที่ควบคุมแสงเสียง ได้ดี

---

<sup>1</sup> สุกนธ์ ศัพท์หงษ์, "การสำรวจปัญหาเกี่ยวกับอุปกรณ์การสอนของโรงเรียนราษฎร์" (วิทยานิพนธ์ปริญญาบัณฑิต คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2507.)

พ.ศ. 2507 ัญชลี สิริทรรวรวงศ์<sup>2</sup> ได้ทำการวิจัยเรื่อง "การสำรวจปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับโสตทัศนูปกรณ์ของนิสิตฝึกสอนวิชาวิทยาศาสตร์ ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนรัฐบาล จังหวัดพระนคร พ.ศ. 2507" มีความมุ่งหมายเพื่อต้องการเปรียบเทียบปัญหาเกี่ยวกับโสตทัศนูปกรณ์ของนิสิตฝึกสอนวิชาวิทยาศาสตร์ กับครูสอนวิชาวิทยาศาสตร์ ตลอดจนสำรวจอุปกรณ์การสอนวิชาวิทยาศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนรัฐบาล ผลการวิจัยพอสรุปได้ดังนี้คือ

1. นิสิตฝึกสอนใช้อุปกรณ์การสอนน้อยกว่าครูวิทยาศาสตร์
2. นิสิตฝึกสอนส่วนมากวางแผนการใช้อุปกรณ์การสอน ทดลองการใช้ และจัดให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการใช้อุปกรณ์การสอน ตลอดจนมีการวัดผลการใช้อุปกรณ์บ่อยครั้งกว่าครูวิทยาศาสตร์
3. นิสิตฝึกสอนรู้จักวิธีใช้ภาพยนตร์ สไลด์ ฟลิ้มสตรีป เทป และแผ่นเสียง ให้เป็นประโยชน์ต่อการสอนมากกว่าครูวิทยาศาสตร์
4. อุปสรรคในการใช้อุปกรณ์การสอนของนิสิตฝึกสอน เนื่องจากมีจำนวนนักเรียนมากเกินไป และไม่มีความสะดวกในการใช้อุปกรณ์ที่ต้องใช้ไฟฟ้า ตลอดจนไม่สามารถผลิตเครื่องมือทดลองบางอย่างซึ่งไม่แตกต่างไปจากครูวิทยาศาสตร์
5. การจัดหาอุปกรณ์การสอนของนิสิตฝึกสอนส่วนมากยืมจากโรงเรียนฝึกสอน หาเอง และทำขึ้นเอง
6. โรงเรียนมีอุปกรณ์การสอนประเภทของจริงอยู่เป็นจำนวนมาก

<sup>2</sup> ัญชลี สิริทรรวรวงศ์, "การสำรวจปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับโสตทัศนูปกรณ์ของนิสิตฝึกสอนวิชาวิทยาศาสตร์ ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนรัฐบาล จังหวัดพระนคร พ.ศ. 2507" (วิทยานิพนธ์ปริญญาบัณฑิต คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2507.)

พ.ศ. 2509 สมพร กระจายศรี<sup>3</sup> ได้ทำการวิจัยเรื่อง "การสำรวจปัญหาและความต้องการโสตทัศนูปกรณ์วิชาสังคมศึกษา ในโรงเรียนอาชีวศึกษาส่วนกลาง" มีความมุ่งหมายเพื่อต้องการทราบว่า การใช้โสตทัศนูปกรณ์ในโรงเรียนอาชีวศึกษา ได้ช่วยให้นักเรียนประสบผลสำเร็จในทางวิชาการเพียงใด ผู้วิจัยได้สำรวจปัญหาและความต้องการทางโสตทัศนูปกรณ์ในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย สายอาชีพ ในสังกัดกองโรงเรียนการช่าง ซึ่งตั้งอยู่ในจังหวัดพระนครและธนบุรี ผลการวิจัยปรากฏว่า ครูใหญ่ส่วนมากไม่มีประสบการณ์ทางด้านนี้โดยตรง จึงขาดความรู้และความชำนาญในการบริหารงานโสตทัศนศึกษา ทุกโรงเรียนที่สำรวจยังต้องการโสตทัศนูปกรณ์ประเภทต่าง ๆ เพิ่มขึ้น ผู้วิจัยได้ให้ข้อเสนอแนะว่า ควรจะจัดให้มีการฝึกหัดอบรม เพื่อเพิ่มพูนความรู้และทักษะทางโสตทัศนศึกษาให้แก่คณะครู และผู้บริหารโรงเรียน โดยเชิญวิทยากรหรือผู้เชี่ยวชาญทางโสตทัศนศึกษามาแนะนำ สาขิตเกี่ยวกับการผลิต การจัดหา การใช้ และการเก็บรักษาโสตทัศนูปกรณ์ให้มีประสิทธิภาพทางการศึกษา ตลอดจนจัดให้มีการบริการทางโสตทัศนูปกรณ์ให้แก่ครูต่าง ๆ ในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายสายอาชีพ

พ.ศ. 2509 เจริญ ปุสุรินทร์คำ<sup>4</sup> ได้ทำการวิจัยเรื่อง "การศึกษาการใช้อุปกรณ์การสอนในวิทยาลัยเทคนิค" โดยมีความมุ่งหมายเพื่อทราบถึงระดับความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับอุปกรณ์การสอนของครู รวมทั้งต้องการทราบปริมาณความถี่ในการใช้อุปกรณ์ ตลอดจนปัญหา อุปสรรค และความต้องการของครูเกี่ยวกับอุปกรณ์การสอน โดยผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามให้ครูวิทยาลัยเทคนิค สังกัดกองวิทยาลัยเทคนิค กรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ 5 แห่ง ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ คือ

<sup>3</sup>สมพร กระจายศรี, "การสำรวจปัญหาและความต้องการโสตทัศนูปกรณ์วิชาสังคมศึกษาในโรงเรียนอาชีวศึกษาส่วนกลาง" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2509.)

<sup>4</sup>เจริญ ปุสุรินทร์คำ, "การศึกษาการใช้อุปกรณ์การสอนในวิทยาลัยเทคนิค" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2509.)

1. ครูส่วนมากมีความรู้เกี่ยวกับอุปกรณ์การสอนดีพอสมควร และใช้กระดานดำมากที่สุด
2. ครูส่วนมากมีความรู้เกี่ยวกับเครื่องขยายเสียงมากกว่าเครื่องฉาย
3. ครูใช้อุปกรณ์การสอนเพราะเห็นว่าเหมาะสมกับบทเรียนมากที่สุด
4. ครูที่ไม่ใช้อุปกรณ์การสอน เพราะคิดว่าไม่จำเป็นสำหรับการสอนในช่วงเวลานั้น ๆ
5. ครูส่วนมากมีอุปสรรคในการใช้อุปกรณ์การสอน เนื่องจากทางวิทยาลัยขาด

#### แคลนอุปกรณ์การสอน

6. ครูต้องการให้ผู้บริหารการศึกษาสนับสนุนกิจการโสตทัศนศึกษามากกว่าที่เป็นอยู่ เพื่อให้การศึกษามีประสิทธิภาพมากขึ้น
7. ครูต้องการให้ทางวิทยาลัยจัดหาอุปกรณ์การสอน และอบรมครูเกี่ยวกับวิธีใช้อุปกรณ์การสอน
8. ครูมีวิธีหาความรู้ในการใช้อุปกรณ์การสอนโดยการอ่านหนังสือและเอกสารมากกว่าวิธีอื่น ๆ

พ.ศ. 2510 ศรีพรรณ อุประคำ<sup>5</sup> ได้ทำการวิจัยเรื่อง "การวิเคราะห์ปัญหาเกี่ยวกับโสตทัศนศึกษาของโรงเรียนมัธยม ในจังหวัดภาคเหนือ" โดยมีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาสำรวจ และวิเคราะห์ปัญหาเกี่ยวกับโสตทัศนศึกษา ของโรงเรียนมัธยมในจังหวัดภาคเหนือ และเพื่อหาข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไข และเป็นแนวทางแก่ผู้สนใจที่จะให้ความช่วยเหลือต่อไป ผลของการวิจัยพอสรุปได้ว่า ปัญหาสำคัญของโรงเรียนต่าง ๆ ส่วนมากได้แก่ ทางโรงเรียนไม่มีงบประมาณสำหรับงานโสตทัศนศึกษา หรือมีให้แต่ไม่เพียงพอ นอกจากนั้น ครูส่วนมากยังไม่ค่อยมีความรู้และความสามารถทางโสตทัศนศึกษาเท่าที่ควร โรงเรียนเองก็ยังไม่มีการวางโครงการและวัตถุประสงค์สำหรับงานโสตทัศนศึกษาไว้แน่นอน อีกทั้งยังขาด

---

<sup>5</sup>ศรีพรรณ อุประคำ, "การวิเคราะห์ปัญหาเกี่ยวกับโสตทัศนศึกษาของโรงเรียนมัธยมในจังหวัดภาคเหนือ (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2510.)



ผู้นำทางโสตทัศนศึกษาในโรงเรียนอีกด้วย ผู้วิจัยเห็นว่าปัญหาเหล่านี้ควรจะมีการแก้ไขปรับปรุงทั้งทางค่านโรงเรียนและค่านตัวครูเองด้วย โรงเรียนควรปรับปรุงเกี่ยวกับการบริการโสตทัศนศึกษาและจัดงบประมาณให้แก่งานค่านโสตทัศนศึกษาคด้วย นอกจากนี้ ควรจัดให้มีบุคคลที่จะรับผิดชอบงานค่านนี้ พร้อมทั้งดัดแปลงสถานที่ของโรงเรียนส่วนหนึ่ง เพื่อใช้เป็นี่สำหรับการบริหาร และบริการทางโสตทัศนศึกษาในโรงเรียน ส่วนการแก้ปัญหาในค่านตัวครูนั้น ครูควรพยายามศึกษาหาความรู้และประสบการณ์ทางโสตทัศนศึกษาคด้วยวิธีการหลาย ๆ อย่าง เช่น ศึกษาจากหนังสือและเอกสาร การเข้าประชุม อบรม ฟังการอภิปราย และการบรรยายที่เกี่ยวกับโสตทัศนศึกษาและอุปกรณ์การสอน นอกจากนี้ ควรไปชมนิทรรศการเกี่ยวกับอุปกรณ์การสอนตามที่ต่าง ๆ เพื่อนำความรู้มาดัดแปลง ปรับปรุงในการผลิตและการใช้อุปกรณ์ให้เกิดผลดีแก่การศึกษาอย่างแท้จริง

พ.ศ. 2510 ชำนาญ ห่อวิจิตร<sup>6</sup> ได้ทำการวิจัยเรื่อง "การวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคในการใช้อุปกรณ์โสตทัศนช่วยการสอนในวิทยาลัยพลศึกษา" โดยมีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคของการใช้อุปกรณ์การสอนประกอบการเรียน การสอนและการสำรวจประเภท จำนวนอุปกรณ์ในวิทยาลัยพลศึกษา ตลอดจนสำรวจความคิดเห็นของอาจารย์ในการแก้ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้น ผลการวิจัยปรากฏว่า อุปกรณ์ที่มีอยู่ไม่เพียงพอ ระเบียบการยืมอุปกรณ์ยังไม่เหมาะสม อาจารย์ส่วนมากใช้อุปกรณ์การสอนเพราะคิดว่าจะทำให้เกิดประโยชน์ต่อการเรียนการสอน ส่วนเหตุผลที่อาจารย์ไม่ใช้อุปกรณ์ เพราะไม่มีอุปกรณ์ที่เหมาะสมกับการเรียน นอกจากนี้ ทางวิทยาลัยยังไม่มีเครื่องอำนวยความสะดวกเพื่อการผลิตอุปกรณ์ อาจารย์ส่วนมากมีความรู้ทางโสตทัศนศึกษาในระดับปานกลาง

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

<sup>6</sup>ชำนาญ ห่อวิจิตร, "การวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคในการใช้อุปกรณ์โสตทัศนช่วยการสอนในวิทยาลัยพลศึกษา" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2510.)

พ.ศ. 2511 สุรัชย์ ลิกขามันติต<sup>7</sup> ได้ทำการวิจัยเรื่อง "การสำรวจปัญหาและความต้องการโสตทัศนวัสดุในการฝึกสอน ของนิสิตฝึกสอนระดับปริญญาตรี วิทยาลัยวิชาการศึกษา ปีการศึกษา 2510" โดยมีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาเกี่ยวกับการเลือก การผลิต และการใช้โสตทัศนวัสดุ รวมทั้งความต้องการความช่วยเหลือของนิสิตฝึกสอน ผลการวิจัยพอสรุปได้ดังนี้

1. นิสิตฝึกสอนส่วนมากผลิตโสตทัศนวัสดุขึ้นใช้เอง และมีความเข้าใจเกี่ยวกับการเลือก การเตรียมและการใช้โสตทัศนวัสดุเป็นอย่างดี
2. นิสิตฝึกสอนมีปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับปริมาณโสตทัศนวัสดุที่มีให้เลือกและทักษะในการผลิตโสตทัศนวัสดุขึ้นใช้เอง
3. นิสิตฝึกสอนมีปัญหาเกี่ยวกับการใช้โสตทัศนวัสดุประเภทเครื่องมือ เพราะไม่ได้รับการฝึกอย่างเพียงพอ
4. สภาพของห้องเรียนไม่เหมาะกับการใช้โสตทัศนวัสดุประเภทที่ต้องใช้ไฟฟ้า
5. นิสิตฝึกสอนต้องการความช่วยเหลือในเรื่องการจัดสถานที่ผลิตอุปกรณ์และมีวัสดุสิ้นเปลืองไว้บริการ
6. นิสิตฝึกสอนต้องการครูที่มีความรู้ทางด้านโสตทัศนวัสดุในโรงเรียนฝึกสอนคอยให้ความรู้และคำปรึกษา

ศูนย์วิทยทรัพยากร  
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

---

<sup>7</sup>สุรัชย์ ลิกขามันติต, "การสำรวจปัญหาและความต้องการทางโสตทัศนวัสดุในการฝึกสอนของนิสิตฝึกสอนระดับปริญญาตรี วิทยาลัยวิชาการศึกษา ปีการศึกษา 2510" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต วิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร, 2511.)

พ.ศ. 2512 วิจิต สุวรรณรัตน์<sup>8</sup> ได้ทำการวิจัยเรื่อง "ปัญหาเกี่ยวกับการเลือก การผลิต และการใช้วัสดุทัศนวัสดุของครูที่สอน ในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สายสามัญในโรงเรียนรัฐบาล จังหวัดพระนครและธนบุรี พ.ศ. 2512" โดยมีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาปัญหา การเลือก การผลิต และการใช้วัสดุทัศนวัสดุของครู ผลการวิจัยพอสรุปได้ดังนี้คือ ครูมีปัญหา การเลือกในเรื่องไม่มีผู้ให้คำแนะนำในการเลือกและจำนวนวัสดุอุปกรณ์ในโรงเรียนมีน้อย นอกจากนั้น ครูยังมีปัญหาเกี่ยวกับการผลิต เพราะต้องทำการสอนและมีภาระอื่น ๆ ที่ต้องทำ อีกทั้งยังขาดทักษะในการผลิต และครูยังมีปัญหาในเรื่องการใช้ เนื่องจากสภาพของห้อง เรียนไม่เหมาะสมกับการใช้วัสดุทัศนวัสดุในการสอน และครูยังขาดทักษะในการใช้วัสดุทัศน- วัสดุอีกด้วย

พ.ศ. 2513 ประชัญ พัตร์पाल<sup>9</sup> ได้ทำการวิจัยเรื่อง "ปัญหาการใช้วัสดุทัศนอุปกรณ์ ของโรงเรียนมัธยมแบบประสม" โดยมีความมุ่งหมายที่จะค้นหาปัญหาเกี่ยวกับการใช้วัสดุ- ทัศนอุปกรณ์ของโรงเรียนในโครงการพัฒนาการศึกษา โรงเรียนมัธยมแบบประสม โดยส่ง แบบสอบถามไปยังโรงเรียนมัธยมแบบประสม 13 โรงเรียน ผลการวิจัยพอสรุปได้ดังนี้คือ

1. โรงเรียนมัธยมแบบประสมมีแผนงานหรือโครงการวัสดุทัศนศึกษา แต่ขาดสถานที่และบุคลากร
2. จำนวนวัสดุทัศนอุปกรณ์ที่มีอยู่ในโรงเรียนมีจำนวนน้อย แต่มีความต้องการสูง
3. ครูเลือกและใช้วัสดุทัศนอุปกรณ์ตามความเหมาะสมกับเนื้อหาวิชาที่สอน
4. ครูจะใช้อุปกรณ์เมื่อมีเวลาเตรียมอุปกรณ์อย่างเพียงพอ

001207

<sup>8</sup>วิจิต สุวรรณรัตน์, "ปัญหาเกี่ยวกับการเลือก การผลิต และการใช้วัสดุทัศนวัสดุ ของครูที่สอนในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สายสามัญ ในโรงเรียนรัฐบาลจังหวัดพระนครและธนบุรี พ.ศ. 2512" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต วิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร, 2512.)

<sup>9</sup>ประชัญ พัตร์पाल, "ปัญหาการใช้วัสดุทัศนอุปกรณ์ของโรงเรียนมัธยมแบบประสม" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2513.)



5. กิจกรรมศึกษาค้นคว้าการใช้สื่อทัศนูปกรณ์คือการให้นักเรียนตอบคำถามหรือข้อทดสอบ

6. สื่อทัศนูปกรณ์ที่ใช้ประกอบการสอนบ่อยที่สุดคือภาพนิ่ง และสถานที่ใช้อุปกรณ์ส่วนใหญ่จะอยู่ในห้องเรียน

7. อุปสรรคที่ขัดขวางการใช้อุปกรณ์การสอนของครูคือการขาดแคลนวัสดุอุปกรณ์ นอกจากนั้น ครูยังขาดความรู้และประสบการณ์ในการใช้สื่อทัศนวัสดุ

8. สื่อทัศนูปกรณ์ที่ครูเห็นว่าใช้ได้ผลดีคือ ภาพยนตร์ สไลด์ ฟิล์มสตริป และ เทปบันทึกเสียง

พ.ศ. 2514 วีระ รุ่งโรจน์สัตย์<sup>10</sup> ได้ทำการวิจัยเรื่อง "ความต้องการและปัญหาของนักเรียนฝึกหัดครู ป.กศ. เกี่ยวกับการใช้สื่อทัศนวัสดุในการฝึกสอนของวิทยาลัยครูในจังหวัดพระนคร ปีการศึกษา 2514" โดยมีความมุ่งหมายที่จะศึกษาความต้องการ ปัญหา และความคิดเห็นของนักเรียนฝึกหัดครู ป.กศ. เกี่ยวกับการใช้สื่อทัศนวัสดุในการฝึกสอนของวิทยาลัยครู ในจังหวัดพระนคร โดยใช้แบบสอบถามกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นนักเรียนฝึกสอน และกลุ่มตัวอย่างที่เป็นอาจารย์นิเทศก์ ผลการวิจัยปรากฏว่านักเรียนฝึกสอนส่วนมากผลิตสื่อทัศนวัสดุเพื่อใช้ในการฝึกสอนด้วยตนเอง แต่ผลิตได้น้อย เพราะขาดความรู้และทักษะในการผลิต ส่วนการใช้สื่อทัศนวัสดุประกอบการสอนนั้น นักเรียนฝึกสอนส่วนมากประสบปัญหาในด้านต่าง ๆ เช่น ขาดทักษะในการใช้สื่อทัศนวัสดุประเภทเครื่องมือ เช่น เครื่องฉายภาพยนตร์ นอกจากนั้น นักเรียนฝึกสอนยังไม่มีเวลาเตรียมตัวก่อนการใช้ และขาดคำแนะนำในการใช้สื่อทัศนวัสดุ ดังนั้น นักเรียนฝึกสอนจึงมีความต้องการที่จะให้ทางวิทยาลัยครูช่วยเหลือในด้านเพิ่มพูนความรู้ และทักษะในการผลิตและการใช้สื่อทัศนวัสดุในการฝึกสอน

<sup>10</sup>วีระ รุ่งโรจน์สัตย์, "ความต้องการและปัญหาของนักเรียนฝึกหัดครู ป.กศ. เกี่ยวกับการใช้สื่อทัศนวัสดุในการฝึกสอนของวิทยาลัยครูในจังหวัดพระนคร ปีการศึกษา 2514" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต วิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร, 2514.)



พ.ศ. 2514 จันทรพิมพ์ สายสมร<sup>11</sup> ได้ทำการวิจัยเรื่อง "ปัญหาการใช้โสตทัศนูปกรณ์วิชาวิทยาศาสตร์ของนิสิตฝึกสอน คณะครุศาสตร์" เพื่อศึกษาการใช้ การจัดหา และ ปัญหาการเลือกการผลิต การใช้โสตทัศนูปกรณ์ ของนิสิตฝึกสอน ผลการวิจัยพอสรุปได้ดังนี้

1. นิสิตฝึกสอนใช้โสตทัศนูปกรณ์เพื่ออธิบายประกอบบทเรียน และมีวิธีจัดหาโสตทัศนูปกรณ์โดยการผลิตขึ้นใช้เองหรือใช้ของโรงเรียนฝึกสอน
2. ในระหว่างฝึกสอน นิสิตใช้แผนภูมิ ของจริง เครื่องฉายภาพทึบแสง เครื่องขยายเสียงและการทดลองเป็นอันดับหนึ่ง
3. ปัญหาเกี่ยวกับการเลือกโสตทัศนูปกรณ์ของนิสิตฝึกสอนก็คือ ชาติที่ปรึกษาแนะนำ และมีจำนวนโสตทัศนูปกรณ์ไม่พอกับความต้องการ
4. ปัญหาเกี่ยวกับการผลิตโสตทัศนูปกรณ์ของนิสิตฝึกสอนก็คือ ขาดงบประมาณสำหรับจัดซื้อวัสดุมาใช้ในการผลิตและเวลาการผลิตไม่พอ
5. ปัญหาเกี่ยวกับการใช้โสตทัศนูปกรณ์ของนิสิตฝึกสอนก็คือ สภาพของห้องเรียนไม่เหมาะกับการใช้โสตทัศนูปกรณ์ และขาดผู้ให้ความช่วยเหลือและแนะนำที่มีประสบการณ์ในการใช้โสตทัศนูปกรณ์
6. นิสิตฝึกสอนต้องการความช่วยเหลือเกี่ยวกับโสตทัศนูปกรณ์จากโรงเรียนฝึกสอน ในด้านจำนวนอุปกรณ์ ความสะดวกในการยืม และมีงบประมาณให้จัดซื้อวัสดุสิ้นเปลืองมาใช้ในการผลิตอย่างเพียงพอ
7. นิสิตฝึกสอนต้องการความช่วยเหลือเกี่ยวกับโสตทัศนูปกรณ์จากแผนกวิชาโสตทัศนศึกษาในด้านความรู้ ในการผลิตอุปกรณ์การสอนจากวัสดุที่หาได้ง่าย และราคาถูก มีทักษะในการใช้อุปกรณ์การสอน มีความสะดวกในการยืมอุปกรณ์การสอน และมีผู้เชี่ยวชาญคอยให้คำแนะนำปรึกษาเกี่ยวกับการเลือก การผลิตและการใช้โสตทัศนูปกรณ์ ทั้งมีอุปกรณ์การสอนที่ทันสมัย และจำนวนพอกับความต้องการไว้คอยบริการนิสิตฝึกสอน

<sup>11</sup> จันทรพิมพ์ สายสมร, "ปัญหาการใช้โสตทัศนูปกรณ์วิชาวิทยาศาสตร์ของนิสิตฝึกสอน คณะครุศาสตร์ (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2514.)

พ.ศ. 2516 คาวรุ่ง สัมเกลี้ยง<sup>12</sup> ได้ทำการวิจัยเรื่อง "ปัญหาการผลิตและการใช้อุปกรณ์การสอนของนักเรียนฝึกหัดครู ระดับประกาศนียบัตรการศึกษาชั้นสูง" โดยมีความมุ่งหมายที่จะศึกษาปัญหาการผลิต และการใช้อุปกรณ์การสอนของนักเรียนฝึกหัดครูระดับประกาศนียบัตรการศึกษาชั้นสูง ผลการวิจัยพอสรุปได้ดังนี้คือ

1. นักเรียนฝึกหัดครูใช้อุปกรณ์การสอนเพื่อประกอบคำบรรยายและมีวิธีจัดหาวัสดุทัศนูปกรณ์โดยการผลิตขึ้นใช้เอง หรือใช้ของโรงเรียนฝึกสอน
2. ในระหว่างฝึกสอน นักเรียนฝึกหัดครูใช้แผนภูมิ ภาพชุด फिल्मสตริป และสไลด์เป็นอันดับหนึ่ง
3. ปัญหาเกี่ยวกับการผลิตของนักเรียนฝึกหัดครูก็คือ ขาดงบประมาณสำหรับจัดซื้อวัสดุมาใช้ในการผลิต และไม่มีความรู้หรือทักษะในการผลิตอย่างเพียงพอ
4. ปัญหาเกี่ยวกับการใช้ของนักเรียนฝึกหัดครูก็คือ ไม่มีความรู้และทักษะในการใช้เครื่องมืออุปกรณ์ และสภาพของห้องเรียนไม่เหมาะกับการใช้วัสดุทัศนูปกรณ์
5. นักเรียนฝึกหัดครูมีปัญหาในด้านพื้นฐานความรู้ทางวัสดุทัศนศึกษายังไม่ดีพอ และทัศนคติและความคิดเห็นต่อวัสดุทัศนูปกรณ์ก็ยังไม่ถูกต้องนัก

ศูนย์วิทยทรัพยากร  
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

<sup>12</sup>คาวรุ่ง สัมเกลี้ยง, "ปัญหาการผลิตและการใช้อุปกรณ์การสอนของนักเรียนฝึกหัดครูระดับประกาศนียบัตรการศึกษาชั้นสูง" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2516.)

## งานวิจัยที่เกี่ยวข้องในต่างประเทศ

สำหรับรายงานการวิจัยในต่างประเทศที่เกี่ยวข้องมีดังนี้ คือ

ค.ศ. 1952 โรลแลนด์ โอ ไมเซอร์<sup>13</sup> ได้ทำการวิจัยเรื่อง "การสำรวจปัจจัยที่มีผลต่อการใช้สื่อทัศนวัสดุ" โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อจะวิเคราะห์ปัญหาที่ว่าเพราะเหตุใดครูจึงไม่ชอบใช้สื่อทัศนอุปกรณ์ที่มีอยู่แล้ว ทั้งที่ผู้บริหารก็สนับสนุน ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. จำนวนของผู้ใช้วัสดุอุปกรณ์และคุณภาพในการใช้ ขึ้นอยู่กับประสบการณ์ทางสื่อทัศนศึกษาของครูผู้ใช้นั้น
2. ส่วนมากครูชอบใช้ภาพยนตร์ ฟิล์มสตริป และสไลด์ตามลำดับ ส่วนรูปภาพนั้นครูชอบใช้ทุกคน
3. ครูที่ยืมอุปกรณ์โดยการจองไว้ล่วงหน้า จะใช้อุปกรณ์ได้ดีกว่าครูที่ไม่ได้จองและยืมล่วงหน้า
4. ในการใช้อุปกรณ์ประเภทฉาย ครูมีการเตรียมตัวก่อนล่วงหน้า เช่น การฉายก่อน
5. ครูที่สอนมาแล้วไม่ถึง 25 ปี มีสถิติการใช้อุปกรณ์สูงกว่าครูที่ทำการสอนนานกว่านี้ แต่ประสบการณ์ในการสอนมีส่วนสัมพันธ์กับคุณภาพของการใช้อุปกรณ์การสอนเพียงเล็กน้อย

ศูนย์วิทยทรัพยากร  
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

<sup>13</sup> Rolland O. Meiser, "An Exploration of Factors Effecting the Utilization of Audio-Visual Materials," Indiana University School of Education. Thesis Abstract Series 1953-1954, No. 4 (1953), pp. 219-225.



ค.ศ. 1953 คลิฟฟอร์ด วี เวท<sup>14</sup> ได้ทำการวิจัยเรื่อง "การศึกษาโปรแกรม โสตทัศนศึกษาในวิทยาลัยครูในสหรัฐอเมริกา เพื่อวัตถุประสงค์ในการพิจารณารูปแบบของการบริหารที่มีประสิทธิภาพบางประการ" โดยมีวัตถุประสงค์จะศึกษาแบบฉบับของการบริหาร โสตทัศนศึกษาในวิทยาลัยครูของสหรัฐอเมริกา และเพื่อชี้ให้เห็นส่วนที่ส่วนเสียของโครงการ โสตทัศนศึกษา ในวิทยาลัยครูแต่ละแห่ง ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. โสตทัศนศึกษามีความสำคัญต่อวงการฝึกหัดครูเป็นอย่างยิ่ง
2. วิทยาลัยครูแต่ละแห่งต่างก็พัฒนาโปรแกรมของตนไปตามปรัชญาและความต้องการของตนทางด้านโสตทัศนศึกษา ทั้งในปัจจุบันและอนาคต
3. ปัจจัยที่สำคัญที่สุดที่ทำให้โครงการโสตทัศนศึกษาประสบผลสำเร็จคือผู้นำ
4. โครงการโสตทัศนศึกษาของวิทยาลัยครูส่วนมากให้บริการภายในสถาบันมากกว่าให้บริการภายนอก
5. โครงการโสตทัศนศึกษาในวิทยาลัยครู จะได้ผลดี ถ้าหากได้รับงบประมาณในการผลิตอุปกรณ์เพิ่มขึ้น
6. คณะกรรมการดำเนินงานโสตทัศนศึกษา ยังมีความสามารถในการทำงานไม่เพียงพอ
7. โครงการอบรมครูก่อนและระหว่างประจำการเกี่ยวกับโสตทัศนศึกษา ยังไม่เพียงพอ
8. การใช้อุปกรณ์การสอนของครูเพิ่มขึ้น แต่การผลิตและวัสดุต่าง ๆ มีไม่เพียงพอ

---

<sup>14</sup>Clifford V. Wait, "A Study of Audio-Visual Programs in Selected Teachers Colleges in the United States for the Purpose of Identifying and Describing Some Effective Administrative Patterns, Indiana University, School of Education, Thesis Abstract Series, 1953-1954, No. 5 (1954), pp. 223-228.

ค.ศ. 1957 มอริซ คัมบลิว แมนเบค<sup>15</sup> ได้ทำการวิจัยเรื่อง "การศึกษาวิจารณ์  
สิ่งที่เกิดขึ้นในโรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีประสิทธิภาพโดยคณะครูและนักเรียน" โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาปัญหาของนิสิตฝึกสอนในโรงเรียนมัธยม 10 แห่ง เกี่ยวกับวิธีสอน ผลการ  
วิจัยสรุปได้ดังนี้

1. นิสิตฝึกสอนมีปัญหาคำความคล่องแคล่วในการใช้สื่อทัศนูปกรณ์แต่ละประเภท
2. นิสิตฝึกสอนมีปัญหาคำความแตกต่างในวิธีการสอนของแต่ละบุคคล
3. นิสิตฝึกสอนมีปัญหาคำการจัดสื่อทัศนูปกรณ์และกิจกรรมเพื่อให้บรรลุถึงจุดหมาย

ที่ตั้งไว้

4. นิสิตฝึกสอนมีปัญหาคำการใช้สื่อทัศนูปกรณ์

ค.ศ. 1963 เวย์น โรเจอร์ ดรอลล์<sup>16</sup> ได้ทำการวิจัยเรื่อง "สถานภาพของ  
โปรแกรมสื่อทัศนศึกษา ในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ในรัฐอินเดียนา ในปี 1963 -  
1964 พร้อมทั้งข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุง" โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะสำรวจโปรแกรม  
สื่อทัศนศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาในรัฐอินเดียนา เพื่อพิจารณาถึงสถานะของโปรแกรม  
และเพื่อให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุง ผลการวิจัยพอสรุปได้ดังนี้

1. แบบของโครงการสื่อทัศนศึกษาไม่ได้เป็นเครื่องยืนยันหรือมีอิทธิพลต่อคุณภาพ  
และประสิทธิภาพของโครงการสื่อทัศนศึกษา แต่การสนับสนุนจากฝ่ายบริหารเป็นสิ่งสำคัญที่  
สุดในความสำเร็จของโครงการ

2. เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการสื่อทัศนศึกษาส่วนมากได้รับการศึกษาทั่วไป  
มาดี แต่ความรู้ทางสื่อทัศนศึกษายังไม่เพียงพอ

<sup>15</sup>Maurice W. Manbeck, "A Study of Critical Incidents in Effective Secondary School as Conceived by Pupils and Faculty," Research Bulletin, No. 1 (1957), pp. 13-15.

<sup>16</sup>Wayne Roger Dralle, "The Status of Senior High School Audio-Visual Program in Indiana in 1963-1964 With Recommendation for Improvement," Dissertation Abstracts, XXV, 5627.

3. เจ้าหน้าที่ไม่ค่อยมีเวลาในการพัฒนาโครงการโสตทัศนศึกษาในโรงเรียน
4. งบประมาณของโสตทัศนศึกษายังไม่เพียงพอ
5. อาคารสถานที่ของโรงเรียนยังออกแบบได้ไม่ดีพอที่จะช่วยให้การใช้อุปกรณ์ได้ผลอย่างเต็มที่

ค.ศ. 1964 ซิสเตอร์ แมรี ริชาร์ดไควส<sup>17</sup> ได้ทำการวิจัยเรื่อง "การวิเคราะห์การใช้โสตทัศนวัสดุ ในโรงเรียนประถมศึกษาคาทอลิก" โดยมีความมุ่งหมายที่จะสำรวจการใช้อุปกรณ์การสอนต่าง ๆ ในโรงเรียนประถมศึกษาคาทอลิก และเพื่อจะได้ปรับปรุงส่งเสริมให้มีการใช้อุปกรณ์การสอนอย่างถูกต้อง และกว้างขวางยิ่งขึ้น ผลของการวิจัยพอสรุปได้ดังนี้

1. โดยทั่วไปในระยะต้นปีการศึกษา 1962-1963 โรงเรียนมีโปรแกรมโสตทัศนศึกษาที่ยังอ่อนอยู่มาก
2. โปรแกรมโสตทัศนศึกษาของโรงเรียนไม่ค่อยได้รับการสนับสนุนทางการเงิน และยังขาดวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ มาก
3. การใช้อุปกรณ์ส่วนมากใช้อุปกรณ์ธรรมดาที่เคยใช้กัน เช่น กระจกบานคำ บัตรคำ แผนที่ ลูกโลก รองลงมาเป็นการใช้ฟิล์มภาพยนตร์ ฟิล์มสตริป เทปบันทึกเสียงและแผ่นเสียง ส่วนโทรทัศน์และภาพโปรเจกต์ที่ใช้กับเครื่องฉายภาพข้ามศีรษะมีใช้น้อย
4. ครูรู้สึกยุ่งยากในการใช้อุปกรณ์ เนื่องจากสภาพและขนาดของห้องเรียนไม่อำนวยให้

---

<sup>17</sup>Sister Mary Richardine Quisk, "An Analysis of the Use of Audio-Visual Materials in Catholic Elementary Schools," Dissertation Abstracts, XXVI (1964), p. 31.



ค.ศ. 1966 โทมัส อัลเลน คลินตัน<sup>18</sup> ได้ทำการวิจัยเรื่อง "การศึกษาปัญหาของบัณฑิต 100 คน แห่งมหาวิทยาลัยเท็กซัสตะวันออก โดยศึกษาถึงความสัมพันธ์ของหน้าที่ระหว่างปัญหาเหล่านี้และโปรแกรมการศึกษาของครู" ได้ศึกษาปัญหาของครูใหม่ในรัฐเท็กซัสพบว่า ครูใหม่มีปัญหาที่สำคัญ คือ

1. ความลำบากใจในการใช้โสตทัศนศึกษา
2. ความยากลำบากในการหาแหล่งโสตทัศนวัสดุที่ดี
3. ไม่มีเวลาในการเตรียมการสอนอย่างเพียงพอ
4. ความยากลำบากในการใช้โสตทัศนวัสดุประเภทเครื่องมือ
5. ปัญหาการใช้โสตทัศนวัสดุในชั้นเรียน

ค.ศ. 1972 เอกเวิร์ค บี. แลชเชอร์<sup>19</sup> ได้ทำการวิจัยเรื่อง "ทัศนคติของสื่อการศึกษาและความสามารถ ของครูระดับประถมศึกษา" โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาทัศนคติของครูระดับประถมศึกษาที่มีต่อสื่อการศึกษา และผลของภูมิหลังที่มีต่อทัศนคติ ซึ่งรวมถึงการใช้สื่อการสอน จำนวนการฝึกทางอาชีพ จำนวนการฝึกทางวิชาการในเรื่องสื่อการสอน และประสบการณ์ทางการสอนและเพศของครู ผลการวิจัยสรุปได้ว่า ความสามารถทางการใช้สื่อการสอนของครูยังมีความยุ่งยากในการใช้สื่อการสอนประเภทเครื่องมือ เช่น วิธีการใช้ฟิล์มสตริป เครื่องฉายภาพขามศรีษะ นอกจากนั้นยังมีความลำบากในการเลือกสื่อการสอนให้ตรงกับการเรียนรู้และเพศของครูมีความสำคัญต่อการพัฒนาการและการใช้สื่อการสอน

<sup>18</sup>Thomas Allen Clinton, "A Study of Problems Encountered by One Hundred Graduated of East Texas State University and the Functional Relationship Between These Problems and the Teacher Education Program," Dissertation Abstracts, Vol. 27, No. 6 (1966), p. 1683-A.

<sup>19</sup>Edvard B. Lasher, "Educational Media Attitudes of and Competencies for Elementary Teachers," Dissertation Abstracts, Vol. 32, No. 12 (June, 1972), p. 6387-A.

ค.ศ. 1973 ลีออน เอเวอร์เรท นีมี<sup>20</sup> ได้ทำการวิจัยเรื่อง "การศึกษาถึงวัสดุ การสอนและการใช้โดยนักเรียนฝึกสอนระดับประถมศึกษา ในการฝึกสอน" โดยมีวัตถุประสงค์ ที่จะหารายละเอียดของเนื้อหาที่สัมพันธ์กับสื่อการสอนที่นักเรียนฝึกสอนใช้ และต้องการค้นหา ว่าสื่อการสอนอะไรที่นักเรียนฝึกสอนใช้ในชั้นเรียนตลอดระยะเวลาการฝึกสอน และนักเรียน ได้รับความรู้เรื่องสื่อการสอนจากที่ใดบ้าง นอกจากนี้ยังต้องการทราบประโยชน์ของสื่อการ สอนที่นำมาใช้ในห้องเรียน ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามไปยังนักเรียนฝึกสอนและอาจารย์นิเทศก์ และบุคลากรทางวิทยาลัย ผลการวิจัยพอสรุปได้ดังนี้

1. นักเรียนฝึกสอนส่วนใหญ่ใช้สื่อการสอนประเภทฟิล์มภาพยนตร์ 16 ม.ม. ฟิล์ม- สตรีป หนังสืออ่านประกอบ เกมส่การเลนและหนังสือนวนิยายมาก
  2. นักเรียนฝึกสอนได้รับความรู้เรื่องสื่อการสอนจากวิชาวิธีสอนวิชาเฉพาะ ห้องสมุด และศูนย์โสตทัศนศึกษา
  3. บุคลากรจากทางวิทยาลัยเห็นว่า นักเรียนฝึกสอนควรจะเรียนเรื่องการสอน จากวิชาวิธีสอนวิชาเฉพาะ ห้องสมุด วิชาการศึกษาและศูนย์โสตทัศนศึกษา
  4. อาจารย์นิเทศก์เห็นว่า สื่อการสอนที่ใช้เกินกว่าครึ่งหนึ่งมีประโยชน์มาก ขณะที่ ประมาณ 40 % ของสื่อการสอนมีประโยชน์บ้าง และมีเพียงส่วนน้อยที่ทำให้เกิดความรำคาญ
- นอกจากงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับสื่อการสอนแล้ว ยังมีหนังสือที่เขียนเกี่ยวกับ สื่อการสอนโดยตรง คือ

ศูนย์วิทยทรัพยากร  
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

---

<sup>20</sup> Leon Everett Neeb, "A Study of Instructional Materials and Their Use by Selected Elementary Student Teachers in Their Student Teaching Assignments," Dissertation Abstracts International, 33, No. 11 (1973), 6220-A.

วิททิช<sup>21</sup> กล่าวว่า สื่อการสอนแต่ละชนิดก็มีเอกลักษณ์ของตนเอง ฉะนั้น การเลือกสื่อการสอนที่เหมาะสมจึงขึ้นอยู่กับว่าสื่อการสอนชนิดนั้นจะช่วยให้ให้นักเรียนบรรลุจุดมุ่งหมายของการเรียนรู้ได้อย่างไร ครูควรจะใช้เกณฑ์ต่อไปนี้ในการเลือกสื่อการสอนคือ

1. สื่อการสอนนั้นมีความเหมาะสมต่อระดับชั้นของนักเรียน
2. สื่อการสอนนั้นให้ความรู้ที่แน่นอนและถูกต้อง
3. พิจารณาปัจจัยเกี่ยวกับเสียง การสื่อความหมาย สี และปัจจัยที่เกี่ยวกับการเห็นและการได้ยินในการเลือกสื่อการสอน

อีริคสัน<sup>22</sup> ได้แนะนำในการเลือกสื่อการสอนว่าควรที่จะเลือกสื่อการสอนโดยพิจารณาจากคำถามดังต่อไปนี้

1. สื่อการสอนนั้นเป็นประโยชน์กับหน่วยการสอนและเป็นกิจกรรมในการแก้ปัญหาหรือให้ประสบการณ์เฉพาะหรือไม่
2. เนื้อหาที่จะต้องใช้สื่อความหมายด้วยสื่อการสอนนี้เป็นประโยชน์และสำคัญแก่นักเรียน ชุมชน และสังคมหรือไม่
3. สื่อการสอนนั้นเป็นสิ่งที่สร้างเหมาะแก่วัตถุประสงค์ของการสอนหรือเป้าหมายของนักเรียนหรือไม่
4. มีการตรวจสอบระดับความยากของวัตถุประสงค์ของการสอนเกี่ยวกับความเข้าใจ ความสามารถ ทักษะ และความนิยมหรือไม่
5. สื่อการสอนนั้นให้ความสำคัญต่อประสบการณ์ทางการคิด การโต้ตอบ การอภิปราย และการศึกษาหรือไม่

---

<sup>21</sup> Walter Arno Wittich, and Charles Francis Schuller, Audio-Visual Materials: Their Nature and Use (New York: Harper & Row Publishers, 1962), p. 483.

<sup>22</sup> Erickson, op. cit., pp. 97-99.



6. เนื้อหานั้นสอนในรูปของปัญหาและกิจกรรมของนักเรียนหรือไม่
  7. สื่อการสอนนั้นให้แนวคิดที่มีความสัมพันธ์กันหรือไม่
  8. สื่อการสอนนั้นให้เนื้อหาความรู้เกี่ยวกับขนาด อุดหนุน น้ำหนัก ความลึก ระยะทาง การกระทำ กลิ่น เสียง สี ความมีชีวิตและอารมณ์หรือไม่
  9. สื่อการสอนนั้นให้ความแน่นอนและทันสมัยหรือไม่
  10. สื่อการสอนนั้นปรับให้เข้ากับวัตถุประสงค์ของการสอนที่พึงปรารถนาได้หรือไม่
  11. สื่อการสอนนั้นมีรสนิยมนักหรือไม่
  12. สื่อการสอนนั้นใช้ในห้องเรียนธรรมดาได้หรือไม่
  13. เนื้อหาความรู้ของสื่อการสอนมีตัวอย่างให้มากหรือไม่
- เกอร์ลาช<sup>23</sup> ได้ให้ลักษณะพิเศษของสื่อการสอน 3 อย่าง คือ
1. สื่อการสอนสามารถบันทึกเหตุการณ์ในปัจจุบันเอาไว้ได้ ดังนั้นจึงอาจจะนำมาใช้ในเวลาที่ต่อมาได้
  2. สื่อการสอนอาจจัดขึ้นมาเพื่อเหตุการณ์ที่มนุษย์ไม่สังเกตเห็นได้ หรือมองเห็นได้ควยตาเปล่า
  3. สื่อการสอนอาจใช้ได้กับคนกลุ่มใหญ่ หรือกับเอกัตบุคคลในสถานที่แตกต่างกันตามต้องการ
- เดอซีฟเฟอร์<sup>24</sup> ได้กล่าวว่ามีกรวิจัยหลายเรื่องที่จะหาประสิทธิภาพของการใช้สื่อการสอนในการสอนและการเรียนรู้ ผลของการศึกษาแสดงถึงคุณค่าที่ได้รับจากการใช้สื่อการสอนในการสอนดังนี้

<sup>23</sup>Gerlach, op. cit., p. 290.

<sup>24</sup>Robert E. De Kieffer, Audio-Visual Instruction (New York: The Center for Applied Research in Education, Inc., 1965), p. 3.

1. กระตุ้นความสนใจแก่นักเรียนเป็นปัจจัยสำคัญในการเรียนรู้
2. ให้ความเข้าใจที่เป็นรูปธรรม
3. จัดการเรียนรู้ที่เป็นพัฒนาการ และทำให้การเรียนรู้นั้นคงทนถาวร
4. จัดประสบการณ์ที่ได้มีส่วนช่วยในการเรียนรู้ที่ลึกซึ้งและแตกต่างกัน
5. ช่วยให้มีสมาธิความเข้าใจมากขึ้น
6. ให้ประสบการณ์จริงซึ่งจะกระตุ้นให้เกิดกิจกรรมในส่วนของนักเรียน
7. จูงใจนักเรียนให้สืบสวน ค้นคว้าโดยการอ่าน



ศูนย์วิทยทรัพยากร  
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย